

Fővárosi Ítéltábla
2.Kf.27.257/2004/5.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN'

A Fővárosi Ítéltábla a Procter & Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt. (Budapest) felperesnek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest, Hivatkozási szám: Vj-68/2003.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2004. évi szeptember hó 22. napján kelt 2.K.33.494/2003/8. számú ítélete ellen a felperes által 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2005. évi szeptember hó 21. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (azaz tízezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékhivatal külön felhívására - 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. A felperes egyike a magyar mosószer piac közel 90%-át uraló négy vállalkozásnak, terméke az Ariel márkanévű mosószer, amelyet 2003. március és április hónapban két reklámfilmben népszerűsített. Az egyik reklámfilmben egy háziasszony válogatott a mosószerek között, majd elhangzott az az állítás, hogy: „az SGS, egy független svájci kutatóintézet a vezető mosóporok összehasonlítása alapján

igazolta, hogy a tipikus makacs foltok eltávolításában a legjobb az új Ariel", feliratban pedig látható volt a képernyőn, hogy a reklámállítás 29 mindennapi makacs folton végzett teszten alapul. A másik reklámfilm egy pizzériát mutatott be, és azt az állítást hallhatták a nézők, hogy: „alapos laboratóriumi teszt igazolta, miszerint a tipikus makacs foltok eltávolításában a legjobb az új Ariel." A laboratóriumi teszt említésekor 29 mindennapi makacs folton végzett teszt felirat szintén látható volt. A felperes szóróanyagokon is hirdette állításait.

Az alperes versenyfelügyeleti eljárást indított a felperessel szemben annak megállapítására, hogy a reklámfilmekben elhangzott állítások sértik-e a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvénynek (a továbbiakban: Tpv.) a fogyasztók tisztességtelen befolyásolását tiltó 8.§-át.

Az eljárás eredményeként az alperes a 2003. szeptember 3. napján kelt Vj-68/2003/17. számú határozatában megállapította, hogy az Arielt, mint a legjobb folteltávolító hatású általános mosóport megjelenítő 2003. évi reklámok a fogyasztók megtévesztésére alkalmasak voltak, e magatartás folytatását megtiltotta, és 3.000.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte a felperest.

Az alperes álláspontja szerint a vállalkozásokat nem vitathatóan megilleti az a jog, hogy termékeik tulajdonságairól, ezen belül a versenyjogi jelentőségű lényeges tulajdonságokról piaci léptékben tájékoztassák a fogyasztókat. Ennek minősül az Ariel folteltávolító hatásáról, mint lényeges tulajdonságról szóló tájékoztatás. A tájékoztatás a fogyasztók áruválasztásának befolyásoló eszköze, tipikus megnyilvánulási formája a reklám, amely versenyjog-ellenessé válik, ha tisztességtelensége megállapítható. Az eljárásban kifogásolt reklámok piacelsőségi reklámok, nem minősülnek a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Grtv.) 7/A. §-ában szabályozott összehasonlító reklámnak, mert a reklámállításokból versenytársi termék nem azonosítható. Egyetértett a felperessel abban, hogy a kifogásolt reklámokat képi és szöveges egységükben a fogyasztók akként értelmezhetik, hogy a piacon kapható általános mosószeresek közül az Ariel a legjobb a tipikus makacs foltok eltávolításában, sőt egyáltalán a folteltávolításban.

Az alperes értékelt az SGS cég vizsgálatának eredményét, amely vizsgálat az Ariel-automat folteltávolító hatását a magyarországi piacon legerősebb versenytársi termékeknek tartott Henkel Magyarország Kft. Persil mosószerével, továbbá az OMO Matek mosószerrel és a felperes Tix/Tide mosószerével vetette össze. Az SGS cég megállapítása szerint

„tárgyilagosan kijelenthető, hogy a teszt feltételei és a vizsgált márkájú termékek alapján az Ariel jobb a folteltávolításban". Az alperes értékelte továbbá a Vj-52/2003. számú vizsgálati eljárásában vizsgált a Henkel Magyarország Kft. által készített, a németországi székhelyű Wfk cég általi laboreredményeket is. E vizsgálat a Persil és az Ariel mosóporokat hasonlította össze, és a Persil mosószert minősítette hatékonyabbnak.

Az alperes nem foglalt érdemben állást a tekintetben, hogy a felperes elegendő számú piaci versenyző terméket vont-e be vizsgálatába, nem értékelte, hogy a kifogásolt következtetések levonására a termékvizsgálatok elégtelenek, avagy elégségesek voltak-e, hanem az SGS cég vizsgálatát objektívnek fogadta el. A vizsgálati eredményből és annak reklámbeli megjelenítéséből pedig azt állapította meg, hogy a felperes egyértelműen nem tudta igazolni az Ariel mosópor legjobb folteltávolító voltát, s ebből következően piacelsőségét.

Az SGS cég vizsgálati eredménye szerint nem mondható ki egyértelműen, hogy az Ariel az abszolút legjobb folteltávolító hatású mosópor, még a vizsgált 29 tipikus (gyakori) makacs folttra vonatkozóan sem, mert bár többségében vannak az olyan foltok (23), amelyeket más terméknél jobban eltávolít, azonban vannak olyan foltok is, amelyeket hasonlóképpen (2), vagy kevésbé (4) távolít el. Az SGS cég e megállapításaira ráerősített a Wfk cég vizsgálati eredménye, amely szerint egyes foltok esetében a Persil, míg másoknál az Ariel folteltávolítása volt a jobb. Ezen eredmények alapján legalább egy versenytársi termékkel, a Persillel szemben nem állapítható meg az Ariel abszolút értelemben vett piaci elsősége.

A piacelsőséget kifejező felsőfokú jelző - mivel sok különféle, egymástól elhatárolt folt eltávolítása került a reklámozás középpontjába - akkor használható versenyjogszerűen, ha nem csak a foltok többségére gyakorolt hatás miatt fejezi ki a legkiválóbb minőséget, hanem az Ariel abszolút elsősége megállapítható, azaz minden foltot a többi általános mosószernél jobban távolít el. Az eljárásban kifogásolt állításokat a felperes az SGS cég vizsgálatával a foltok többségére ugyan igazolta, de nem az összesre, ami pedig szükséges lett volna, hiszen azt állította, hogy az Ariel a tipikus makacs foltokat a legjobban eltávolító általános mosószert a piacon, és nem azt állította, hogy a tipikus makacs foltok egy részét (többségét) távolítja el más termékeknél jobban. Ezért az alperes a Tpv. 8.§-ának /2/ bekezdés a) pontjába ütköző magatartás elkövetését, azaz valótlan tény állítását állapította meg. A bírság összegszerűsége körében a Tpv. 78.§-ának /1/ bekezdése alapján súlyosbító és enyhítő körülményeket értékelte.

A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapításával, hogy jogsértést nem követett el a határozat megváltoztatását, míg másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Hivatkozott arra, hogy a közigazgatási eljárás során a vizsgáló a valóságnak megfelelően tárta fel az eljárás tárgyát képező cselekményt és annak körülményeit, így helyesen jutott arra a következtetésre, miszerint törvénysértés nem valósult meg, ezért az eljárás megszüntetését javasolta. Az alperes azonban megsértette az Államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 26.§-ának /1/ és /4/ bekezdését, mivel a tényállás megállapítása során alapvető fontosságú bizonyítási eszközöket nem vett figyelembe, helytelen következtetéseket vont le a klinikai tesztekből, a bizonyítékokat nem összességükben értékelte, következésképpen a tényállást tévesen állapította meg. Figyelman kívül hagyta a javára szolgáló tényeket, nem tett eleget annak a kötelezettségének, hogy a bizonyítékokat egyenként és összességükben értékelje.

Az alperes helytelenül értelmezte az SGS cég vizsgálati eredményeit és a Wfk cég tesztelését, pedig a tesztelési módszerek közötti különbségek tisztázására meghallgatta cége vezető termékfejlesztési szakértőjét, aki a vizsgálati eljárás során tartott tárgyaláson kifejtette az Ariel feltöltővelő hatásának mechanizmusát, részletezte a tesztelési módszereket. A laboratóriumi vizsgálati eredményeket ugyanis összességükben és nem az egyes részeredmények kiemelésével kell értékelni. Az alperes nem végzett részletes számtani és logikai elemzést arra vonatkozóan, hogy az adatok megfelelően bizonyítják-e a vizsgálat alá vont (felperes) álláspontját, e célból szakértő megkeresését sem kezdeményezte. Álláspontja szerint az SGS cég laboratóriumi ellenőrzése összevetve a Wfk cég vizsgálati módszerével, jobban közelíti a háztartási mosás tényleges körülményeit. Az az állítás, hogy laboratóriumi tesztek alapján az Ariel a legjobb hatékonyságú mosópor a feltöltővelővelőben, maradéktalanul megalapozott, és alperes által is objektívnek elfogadott vizsgálatokkal megfelelően alátámasztott.

Az lett volna jogellenes, ha a reklámállításban azt hangsúlyozta volna, hogy az Ariel csak a foltok egy meghatározott, bár kétségtelenül nagyobb részét távolítja el jobban más mosóporoknál. A reklámozó ugyanis köteles állításainak körülményeit részletezni, amely jelen esetben azoknak a foltoknak a felsorolását jelentené, amelyekkel kapcsolatban az elsőbbségi állításokat tette. Azonban a szándéka nem az volt, hogy az egyes foltok vonatkozásában tegyen elsőbbségi állítást, hanem, hogy az Ariel általános feltöltővelő hatását hangsúlyozza más mosóporokkal szemben. A tesztek az általános magas hatékonyság

bizonyítására irányultak, amelyeket az egyes foltokra gyakorolt hatékonyság vizsgálatával lehetett elvégezni. Az Ariel a tesztelt 29 tipikus makacs foltból 23 folt esetén jobb, hatékonyabb a folteltávolításban, mint a vizsgálat alá vont többi mosószer, e tény olyan jelentős körülmény, amely a versenytársak szolgáltatási színvonalával szemben általános elsőbbségét támasztja alá. Az alperes tehát a reklámállításokat tévesen értékelte.

A felsőfokú jelzők használatával kapcsolatos alperesi álláspont ellentétben áll a joggyakorlattal. Az alperes számos határozatában kifejtette már, hogy a „legjobb” jelző használata jogszerű, ha tudományos vizsgálati megállapítás támasztja alá, illetve a „legjelzős” hirdetés nem kifogásolható, ha azt objektív vizsgálat eredménye alátámasztja. Az eljárás tárgyát képező reklámokban tett „legjobb a folteltávolításban” állítás a szöveges és képi megjelenítés együttes, a szövegkörnyezetben való teljes értékelése eredményeképpen nem tekinthető megtévesztőnek, az nem alkalmas a fogyasztók megtévesztésére, mivel független szakértői vizsgálatokkal megfelelően alátámasztott. Ebből következően az alperesi határozatnak az a megállapítása, miszerint a reklámban elhangzott állítások jogsértőek megalapozatlan, és ellentétben áll a jogszabályokkal, valamint az alperes eddig folytatott gyakorlatával.

A bírság összegének meghatározása során az alperes nem megfelelően értékelte azt a körülményt, hogy rövid ideig, mindössze két hónapig kerültek vetítésre a reklámok, továbbá, hogy a felsőfokú jelző alkalmazását a versenytársakkal való kapcsolat, továbbá a piaci verseny optimalizálása érdekében elhagyta.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartásával a felperesi kereset elutasítását kérte.

A per során a felperes az Arielről szóló reklámállításait alátámasztó technikai dokumentációt nyújtott be összefoglalva azt, hogy miként értékeli a mosóporok összetételbeli különbözőségeinek és a versenytárs termékek kategóriába sorolásának összefüggéseit, továbbá szakértő kirendelésére tett indítványt.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§-ának /1/ bekezdése alapján elutasította. Indokolása szerint a felperes által sérelmezett és hatályon kívül helyezésre okot adó eljárási jogszabálysértést nem állapított meg. A rendelkezésre álló adatokat, bizonyítékokat az alperes helyesen értékelte, indokolási kötelezettségének is eleget tett. A Tpv-t-ben nincs olyan előírás, amely kizárná, hogy a döntést hozó versenytanács a vizsgálói jelentésben lévő indítványtól eltérjen.

Idézve a Tpv. 8.§-ának /1/ és /2/ bekezdését valamint 9.§-át, az elsőfokú bíróság vizsgálta azt a kérdést, hogy a reklámok üzenetét hogyan kell értékelni. Álláspontja szerint a reklámfilmek képi és szövegbeli tájékoztatása alapján az állapítható meg, hogy a tipikus makacs foltok eltávolításában a felperes mosópora igazoltan a legjobb. Miután pedig a reklámokban nem esett szó arról, hogy a nem részletezett 29 folt közül voltak olyanok, amelyekre más termék folteltávolító hatása volt hatékonyabb, a felperes a fogyasztókhöz azt az üzenetet juttatta el, miszerint terméke vizsgálatokkal alátámasztott módon a piacon elérhető mosóporok közül minden folt esetében első helyezést ért el. Az alperes helytálló megállapítása szerint felperesnek minden egyes folt esetében vizsgálnia kellett volna, van-e a magyar piacon olyan termék, amely bármelyik szennyeződés esetén jobb folteltávolító hatással rendelkezik. E vizsgálatra a reklámok közreadása előtt nem került sor.

A felperes azon állítását, hogy a reklámbeli közlések valóságát valamennyi forgalomban lévő mosóporral szemben igazolni tudja, az általa benyújtott kiegészítő szakértői vélemény sem támasztotta alá.

Az elsőfokú bíróság a felperes által indítványozott szakértői bizonyítás elrendelését mellőzte, mert a fogyasztói döntések jogszerű befolyásolása esetén a felperesnek már a reklám közzététele előtt rendelkeznie kellett olyan egyértelmű vizsgálati eredménnyel, amely állításait mindenben alátámasztja. Véleménye szerint a fogyasztókhöz eljuttatott üzenet tartalmának megítélésekor abból kell kiindulni, hogy a nyújtott tájékoztatást a vásárlók hogyan érthetik, ezért a felperesnek a reklámból nem követhető szándékai nem vehetők figyelembe. Az adott termék valós erényeinek bemutatási módját jogszabályi előírás nem korlátozza, ezért a felperes nem volt akadályozott abban, hogy ne az abszolút elsőbbséget állító, hanem a foltok többségét eltávolító hatást jelenítse meg. Mindezek együttesében az elsőfokú bíróság alperessel egyezően azt állapította meg, hogy a valótlan állítás miatt a felperes vizsgált reklámjai a Tpv. 8.§-ának /2/ bekezdés a) pontjába ütközően jogsértők voltak.

Álláspontja szerint a felperes a bíróság összecszerúségét nem kifogásolta, ezért a bíróság mértéke kapcsán állást foglalnia nem kellett.

A felperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatásával keresete teljesítését kérte. A fellebbezésében lényegében megismételte és fenntartotta a kereseti kérelmében foglaltakat mind az alperes eljárási jogszabálysértéseire, mind pedig a téves és jogszerűtlen megállapításaira vonatkozóan. Kifejtette, hogy sem az alperes, sem a Fővárosi Bíróság nem a

szó hétköznapi értelmében használta a „legjobb” kifejezést, és így juthatott tévesen olyan következtetésre, miszerint az a legjobb, ami mindenben a legjobb, azaz az a mosópor lehet csak a legjobb, amelyik minden szennyeződés típus kapcsán a legjobb. Az eljárás során bizonyította, miszerint az Ariel folteltávolító hatása szignifikánsan jobb, mint a magyar piacon jelen lévő más mosóporoké. Tekintettel arra, hogy egy mosópor lényeges tulajdonsága a folteltávolító hatás, e tény megalapozza azt az állítását, hogy az Ariel a legjobb. Az alperes által sem vitatottan minőségét tekintve a prémium kategóriába tartozik, a prémium kategória azt is jelenti, hogy teljesítménye, hatásfoka és képességei az alacsonyabb minőségű mosóporokét meghaladja. A nyelvtani értelmezésen túl a hétköznapi gondolkodásban - így az átlagfogyasztó gondolkodásában is, amelyet a versenytanács annak megítélésakor vesz figyelembe, hogy egy reklám alkalmas-e a fogyasztók megtévesztésére - a legjobb nem abszolút, hanem relatív érték, az összességében a legjobb fogalom pedig annyit jelent, hogy több szempontból, összességében értékelve a más, hasonló termékek összességében felmutatott teljesítményénél jobbnak bizonyult. Tekintettel arra, hogy az Ariel 29 foltból 23 esetében, vagyis az esetek 79%-ában szignifikánsan jobbnak bizonyult mint a prémium kategóriás mosóporok piacán szereplő másik mosópor, megalapozott volt a reklámokban a felsőfokú jelző használata és nem jelentette a fogyasztók megtévesztését. Az alperes által kétségbe nem vont bizonyítékok egyértelműen igazolták az Ariel mosópor összességében való legjobb voltát, a fogyasztók pedig nem egyetlen meghatározott folt típusra keresnek mosóport, hanem általános mosóhatásuk szerint értékelik az ezen kategóriájú termékeket. Tévedett az elsőfokú bíróság abban, hogy nem teljesítette szakértő kirendelésére irányuló indítványát.

Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatokból okszerű következtetésre jutott, jogi okfejtéseivel a másodfokú bíróság egyetértett. Az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§-ában foglaltaknak megfelelően valamennyi körülményt mérlegelve hozta meg döntését, amelyet megfelelő módon indokolt is. A felperes fellebbezésében olyan konkrét, a mérlegelés okszerűségét cáfoló, vagy a döntés jogszerűségét vitató indokot felhozni nem tudott, amely az ítélet megváltoztatását megalapozná, olyan új tény, vagy körülményt nem jelölt meg, amely fellebbezése kedvező elbírálását eredményezhetné.

A fentiek folytán a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 254. §-ának /3/ bekezdésében foglaltak alapján az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét helyes indokainál fogva helybenhagyta.

A Tpv. 8.§-ának /1/ bekezdése, és /2/ bekezdés a) pontja szerint tilos a gazdasági versenyben a fogyasztókat megtéveszteni. A fogyasztók megtévesztésének minősül különösen, ha az áru ára, lényeges tulajdonsága - így különösen összetétele, használata, az egészségre és a környezetre gyakorolt hatása, valamint kezelése, továbbá az áru eredete, származási helye, beszerzési forrása vagy módja - tekintetében valótlan tény vagy valós tény megtévesztésre alkalmas módon állítanak, az árut megtévesztésre alkalmas árujelzővel látják el, vagy az áru lényeges tulajdonságairól bármilyen más, megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adnak.

A fellebbezésben foglaltakat értékelve a másodfokú bíróság megállapította azt, hogy az alperes nem csak, hogy nem vitatta, hanem (határozat 10. oldalának utolsó bekezdése) objektívnek fogadta el a felperes által hivatkozott SGS cég vizsgálatát, amelynek szintén nem vitatott eredményét vetette össze a reklámállításokkal. Az SGS cég vizsgálatának alperes általi objektív minősítése okán alaptalan mindazon felperesi hivatkozás és bizonyítási indítvány, amely a cég vizsgálatának nem megfelelő értékélésével kapcsolatos.

A felperes nem vitatta, hanem elismerte azt, hogy az SGS cég vizsgálati eredménye szerint a vizsgált 29 foltból nem minden foltra az Ariel mosópor folteltávolító hatása volt a legjobb. Nem vitatta továbbá a reklámfilmekben elhangzottakat sem.

A reklámfilmekben a felperes a „legjobb” minősítést 29 folt vizsgálatára alapította. Olyat állított azonban („a tipikus makacs foltok eltávolításában legjobb az új Ariel-29 mindennapi makacs folton végzett teszt auditálása alapján”); amit az állítása alapjaként hivatkozott és a hatóság által objektívként elfogadott teszt nem tartalmazott, nem igazolt. Egyrészt az SGS cég vizsgálati összefoglalójában az nem található, hogy az Ariel a „legjobb” mosószer, másrészt a vizsgált 29 foltból nem minden foltra az Ariel fejtett ki jobb hatást, mint a más mosóporok. Miután sem az „általánosságban” sem „összességében”, sem a „többségében” kifejezések nem találhatók meg a reklámszövegben nincs annak jelentősége, hogy mi volt a felperes szándéka, csak annak, hogy mi jelent meg a reklámokban: csak és kizárólag a reklámfilmek sugárzott anyagát értékelhette az alperes és az elsőfokú bíróság, helytállóan.

A Tpv. 9. §-a szerint annak megállapításánál, hogy a tájékoztatás a fogyasztók megtévesztésére alkalmas-e, a használt kifejezéseknek a mindennapi életben (illetőleg a szakmában) elfogadott, általános jelentése az irányadó. A felperes a vitatott reklámokban terméke legjobb, leghatékonyabb voltának üzenetét adta közre, szemben a fellebbezésében is elismert azon ténnyel, hogy az összességében, de nem minden makacs háztartási folttal szemben hatékony(abb).

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a Wfk. cég vizsgálati eredményét az alperes megfelelő súllyal értékelte csak annyiban, hogy az az SGS cég objektívnek minősített vizsgálatát alátámasztotta.

A felperes a Pp. 164.§-ának /1/ bekezdésében foglaltakkal („A per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el.”) ellentétben olyan tény, bizonyítékot, amely a bírságösszeg vonatkozásában a határozat jogszerű voltát cáfolta volna nem igazolt, ezért keresete e körben is alaptalan.

A pereszes felperes a Pp. 78.§-ának /1/ bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére, valamint a 6/1986.(VL26:)IM. rendelet 13.§-ának /2/ bekezdésében foglaltak alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték viselésére.

Budapest, 2005. évi szeptember hó 21. napján